

บทที่ 12

จริยศาสตร์ของศาสนาต่าง ๆ

หัวข้อ

1. จริยศาสตร์ของศาสนาซินโต
2. จริยศาสตร์ของศาสนาเต๋า
3. จริยศาสตร์ของศาสนาเซน
4. จริยศาสตร์ของศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู
5. จริยศาสตร์ของศาสนาสิข
6. จริยศาสตร์ของศาสนาไซโรสเตอร์
7. จริยศาสตร์ของศาสนายิว
8. จริยศาสตร์ของคริสตศาสนาในคัมภีร์ใหม่

สาระสำคัญ

1. จริยศาสตร์ของศาสนาซินโตมีหลักการที่สำคัญสมควรนำมาปฏิบัติได้แก่หัวใจที่แจ่มใส หัวใจที่บริสุทธิ์ หัวใจที่ถูกต้อง หัวใจที่ตรง
2. จริยศาสตร์ของศาสนาเต๋าย้ำมากเป็นพิเศษ ได้แก่อ่อนโยนชนะแข็งกร้าวตอบชั่วด้วยดี
3. จริยศาสตร์ของศาสนาเซนที่สำคัญ สามารถย่อลงเป็นเพียงข้อเดียว
“อหิงสา ปรมิ ธรรมะ”
“ความไม่เบียดเบียนเป็นธรรมอย่างยิ่ง”
เหตุผลก็คือ ธรรมทั้งหลายรวมอยู่ในคำว่า อหิงสธรรม
4. จริยศาสตร์ของศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู เนื่องจากจริยศาสตร์ของศาสนาพราหมณ์มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์ต่าง ๆ เช่น พระเวท อุปนิษัท มนุธรรมศาสตร์ และมหาภารตะ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ฐานะอย่างไรปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ เช่น กษัตริย์ต้องปฏิบัติต่อประชาชนผู้อยู่ในปกครองอย่างพี่น้อง ฯลฯ
5. จริยศาสตร์ของศาสนาสิข ย้ำในเรื่องความจงรักภักดีต่อพระเจ้า
6. จริยศาสตร์ของศาสนาไซโรสเตอร์ มีความเชื่อว่า มีตัวแทนเป็นรูปเทพเจ้าแห่ง

ความดีและความชั่ว มนุษย์มีอิสระในการเลือกของตน เขาอาจเลือกสิ่งที่ดีหรือชั่ว และจากดีหรือชั่วนั้น เขาก็จะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเขา

7. จริยศาสตร์ของศาสนาอิสลาม เป็นคำสอนเกี่ยวกับแบบอย่างการดำเนินชีวิตของ ศาสดา นบีมูฮัมหมัด ทั้งการเป็นอยู่และการต่อสู้ให้ศาสนิกปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เชื่อว่ามีพระเจ้าองค์เดียวคือ พระอัลละห์ หรือพระอัลเลาะห์

8. จริยศาสตร์ของศาสนายิวได้แก่ บัญญัติ 10 ประการ ของพระยะโฮวา ผู้นำมา เปิดเผย คือ โมเสส

9. จริยศาสตร์ของคริสตศาสนาในคัมภีร์ใหม่มีลักษณะไม่สงบสร้างสันติมีเมตตากรุณา

จุดมุ่งหมาย

เมื่อได้ศึกษาบทที่ 12 เรื่องจริยศาสตร์ของศาสนาต่าง ๆ จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายจริยศาสตร์ที่สำคัญ ๆ ของศาสนาต่าง ๆ ได้
2. ชี้ให้เห็นระดับของจริยศาสตร์ในศาสนานั้น ๆ ได้ชัดเจน
3. จัดประเภทของจริยศาสตร์ในศาสนาเทวนิยมและอเทวนิยมได้
4. เปรียบเทียบระหว่างจริยศาสตร์ของศาสนาเซกกับศาสนาพุทธได้
5. สรุปลักษณะที่สำคัญของจริยศาสตร์ในศาสนานั้น ๆ ได้

บทที่ 12

จริยศาสตร์ของศาสนาต่าง ๆ

1. จริยศาสตร์ของศาสนาชินโต

ศาสนาชินโต ไม่มีจริยศาสตร์ที่กำหนดแน่นอนตายตัวลงไปเป็นข้อ ๆ ว่า จะต้องเว้นความชั่วอะไรบ้างจะประกอบความดีอะไรบ้าง

ในหนังสือ An Outline of Shinto Teachings (สังเขปคำสอนของศาสนาชินโต) ของคณะกรรมการศาสนาชินโต พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2501 (ค.ศ. 1957) กล่าวถึงปัญหาเรื่องจริยศาสตร์ โดยชี้ไปที่จิตใจอันดีงาม 4 ลักษณะคือ

1. หัวใจที่แจ่มใส (อาากากิโกโกโร)
2. หัวใจที่บริสุทธิ์ (กิโยกิ โทโกโร)
3. หัวใจที่ถูกต้อง (ดาดาคิโก โทโกโร)
4. หัวใจที่ตรง (นาโอกิ โทโกโร)

มีอธิบายว่า หัวใจที่แจ่มใส ย่อมฉายแสงแจ่มใสเหมือนดวงอาทิตย์, หัวใจที่บริสุทธิ์ ย่อมแผ่แผ้วเหมือนเพชรสีขาวบริสุทธิ์, หัวใจที่ตรงย่อมน่ารักและปราศจากความยึดมั่นในทางที่ผิด ลักษณะที่ดีงามทั้ง 4 ประการนี้ ย่อมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเทพเจ้า

นอกจากนั้นได้มีการรวมลักษณะทั้ง 4 ประการนี้ ในคำญี่ปุ่นคำเดียวกันคือ เซอิเมอิ-ชิน

ข้อต้องการอย่างยิ่งในศาสนาชินโต ก็คือ เชื่อฟังคำสอนของเทพเจ้าทั้งหลาย และทำหน้าที่ของตนให้บริบูรณ์ ด้วยความซื่อสัตย์ ภายใต้อุปถัมภ์ของวิญญูณแห่งบรรพบุรุษ ฉะนั้นบุคคลจึงต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ต่อเทพเจ้า และต่อวิญญูณแห่งบรรพบุรุษของตนก่อนกิจกรรมอย่างอื่น

แต่ถ้าจะตรวจดูในคัมภีร์ศาสนาของชินโตแล้ว ก็มีข้อความที่แสดงถึงจริยศาสตร์ของศาสนานี้ไม่น้อยดังจะนำมาแปลไว้พอเป็นตัวอย่างต่อไปนี้-

“ผู้พูดความจริง จะไม่มีอันตราย ผู้พูดความเท็จจะต้องประสบหายนะอย่างแน่นอน”

(คัมภีร์นิฮอน - คี 1 : 317)

“จงเว้นความตะกละตะกลาม และสละความละโมภโลภมากเสีย. การทำร้าย (ผู้อื่น) เป็นความชั่ว, ความกล้าหาญเป็นการดี. จงเว้นความโกรธเคือง และเว้นจากกิริยาท่าทางที่แสดงความโกรธเคือง. อย่าเป็นคนริษยา.”

2. จริยศาสตร์ของศาสนาเต๋า

คุณธรรมฝ่ายจริยศาสตร์ที่ย้ำมากในคัมภีร์เต๋าเตกเกงแห่งศาสนาเต๋า คือ ความสงบ, ไม่ยุ่งวุ่นวาย, ความง่าย ๆ นอกจากนั้นยังสอนแนะนำให้ใช้ความดีต่อทั้งคนชั่วและคนดี อื่นๆ ความอ่อนโยนก็เป็นหลักคำสอนที่คัมภีร์เต๋าเตกเกงย้ำมาก จะขอนำข้อความในคัมภีร์เต๋าเตกเกงอันเกี่ยวข้องกับจริยศาสตร์มาแปลไว้ ดังต่อไปนี้.-

1 จากหนังสือ ศาสนาเปรียบเทียบ โดย สุชีพ ปุญญานุภาพ หน้า 156 - 239

อ่อนโยนชนะแข็งแกร่ง

“เมื่อคนเกิดนั้น เขาอ่อน และไม่แข็งแรง
แต่เมื่อตายเขาแข็งและกระด้าง
เมื่อสัตว์และพืชยังมีชีวิตก็อ่อนและตัดได้
แต่เมื่อตายก็เปราะและแห้ง
เพราะฉะนั้น ความแข็งและความกระด้าง
จึงเป็น พวกพ้องของความตาย
ความอ่อนและความสุภาพ จึงเป็นพวก จึงเป็นพวกพ้องของความเป็น
เพราะฉะนั้น เมื่อกองทัพ แข็งกร้าว จึงแพ้ในสงคราม
เมื่อต้นไม้แข็ง จึงถูกโค่นลง
สิ่งที่ใหญ่ และแข็งแรงจะอยู่ข้างล่าง
สิ่งที่สุภาพและอ่อนจะอยู่ข้างบน”

ตอบชั้วด้วยดี

“คนที่ดีต่อเรา เราก็ดีต่อ
คนที่ไม่ดีต่อเรา เราก็ดีต่อด้วย
เพราะฉะนั้นทุกคนจึงควรเป็นคนดี
คนที่ซื่อสัตย์ต่อเรา เราก็ซื่อสัตย์ต่อด้วย
คนที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อเรา เราก็ซื่อสัตย์ต่อด้วย
เพราะฉะนั้นทุกคนจึงควรเป็นคนซื่อสัตย์”

สมบัติ 3 ประการ

“ข้าพเจ้ามีสมบัติอยู่ 3 ประการ ควรดูแลและรักษามันไว้ให้ดี

ข้อที่ 1 คือเมตตา

ข้อที่ 2 คือไม่มากเกินไป

ข้อที่ 3 คืออย่าเป็นผู้นำของโลก

เพราะมีความรักบุคคลก็ไม่ต้องกลัว

เพราะไม่ทำมากเกินไป

บุคคลก็มีความสมบูรณ์

เพราะไม่คิดจะเป็นเอกในโลก บุคคล

ก็อาจทำให้สติปัญญาเจริญเต็มที่

ถ้าละทิ้งเมตตา และความกล้าหาญ

ถ้าละทิ้งความสำรวม รักษาไว้แต่อำนาจ

ถ้าละทิ้งการตามหลัง แต่ชอบรุดออกหน้า เขาก็ตาย.

จริยศาสตร์ของเต๋ารักสงบ ไม่นิยมความฟุ้งเฟ้อ เหน่อเหิม ไม่นิยมการคิดจะเป็นเจ้า เป็นใหญ่ในโลก พอใจความถ่อมตัว การไม่วางตัวสูงกว่าคนอื่น รักษาความดีไว้ให้คงที่ มุ่งหน้าทำประโยชน์แก่ผู้อื่น โดยไม่แบ่งความเห็นแก่ตัวไว้.

3. จริยศาสตร์ของศาสนาเซน

ศาสนาเซนมีหลักจริยศาสตร์คล้ายพระพุทธศาสนา คือ ข้อปฏิบัติ 5 ข้อ ในการเว้นสิ่งที่ไม่ดีไม่งามดังต่อไปนี้.-

1. อหิงสา การไม่เบียดเบียนตลอดจนการไม่ทำลายชีวิต

2. สัตยะ ความสัตย์ ไม่พูดเท็จ

3. อัสตียะ การไม่ลักขโมย

4. พรหมจริยะ การประพฤติพรหมจรรย์ (เว้นจากการเสพกาม)

5. อปริครหะ การไม่ละโมภ ไม่อยากได้สิ่งใด ๆ

การเว้นจากดื่มสุราเมรัย สงเคราะห์เข้าในข้อที่ 4 ข้อปฏิบัติทั้ง 5 นี้เรียกว่า

อนุพรต

เมื่อพิจารณาดูแล้ว หลักการ 5 ข้อนี้ดูเหมือนจะสำหรับนักบวชโดยตรง สำหรับคฤหัสถ์ คือผู้ครองเรือนธรรมดา คงมีการผ่อนในข้อ 4 ลงมาเป็นเพียงเว้นจากประพฤติดินอกามและการอยู่ร่วมกับโสเภณี

มีผู้กล่าวว่าหลักจริยศาสตร์ของศาสนาเซน ย่นลงเป็นเพียงข้อเดียวคือ “อหิสา
ปรโม ธรรมะ” “ความไม่เบียดเบียนเป็นธรรมอย่างยิ่ง”

ในการปฏิบัติเมตตาภาวนา มีหลักการอยู่ 4 ข้อคือ.-

1. มีความกรุณาโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
2. ยินดีในความได้ดีของผู้อื่น
3. มีความเห็นใจในความทุกข์ยากของผู้อื่น รวมทั้งช่วยให้เขาพ้นจากความทุกข์ร้อน

4. มีความกรุณาต่อผู้ทำผิด

ศีล 5 หรือปฎิญา 5 ข้อ ของศาสนาเซนนั้นน่าจะเทียบเคียงกับศีล 5 ของ
พระพุทธศาสนา ด้วยและหลักการเมตตาภาวนาก็น่าจะเทียบกับหลักพรหมวิหาร 4
ในพระพุทธศาสนาด้วยเช่นเดียวกัน

ศีล 5 หรือ อนุพรต ของศาสนาเซน

1. เว้นเบียดเบียน
2. เว้นพูดเท็จ
3. เว้นการลักทรัพย์
4. เว้นจากกาม
5. เว้นจากความอยากได้

ศีล 5 ของศาสนาพุทธ

1. เว้นจากฆ่าสัตว์ (รวมทั้งมนุษย์)
2. เว้นจากลักทรัพย์
3. เว้นจากประพฤติผิดในกาม
4. เว้นจากพูดปด
5. เว้นจากดื่มสุราเมรัย

หลักเมตตาภาวนาของศาสนาเซน

1. มีความกรุณาโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
2. ยินดีในความได้ดีของผู้อื่น
3. มีความเห็นใจในความทุกข์ยากของผู้อื่นรวมทั้งช่วยให้เขาพ้นความทุกข์ร้อน
4. มีความกรุณาต่อผู้ทำผิด

หลักพรหมวิหารของศาสนาพุทธ

1. เมตตา คิดให้มีความสุข ตรงข้ามกับพยาบาทคือคิดปองร้าย
2. กรุณา คิดจะช่วยให้พ้นทุกข์ ตรงข้ามกับ การเบียดเบียนหรือความโหดร้าย

ทารุณ

3. มุทิตา พลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี ตรงข้ามกับริษยา
4. อุเบกขา วางใจเป็นกลาง ตรงข้ามกับความลำเอียง

ในที่นี้จะไม่วิจารณ์ว่าของใครรัดกุมกว่าของใครเป็นหน้าที่ของท่านผู้อ่านจะพิจารณา และเข้าใจหลักการของทั้งสองศาสนาเอาเอง

จริยศาสตร์ชั้นสูงของศาสนาเซน

ศาสนาเซนมีหลักจริยศาสตร์ชั้นสูง อันเป็นเหตุให้เข้าถึง โมกษะ (ความหลุดพ้น) หรือนิรวาณ 3 ประการ คือ-

1. ความเชื่อที่ถูกต้อง
2. ความรู้ที่ถูกต้อง
3. ความประพฤติที่ถูกต้อง

4. จริยศาสตร์ของศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู

ก. จริยศาสตร์ในพระเวท

คัมภีร์ฤคเวท สอนพระมหากษัตริย์ ให้ปฏิบัติชอบต่อประชาชนผู้อยู่ในปกครอง อย่างพี่น้อง จึงควรอยู่ร่วมกับประชาชนอย่างอ่อนโยนต่อเขาอย่าเบียดเบียนเขา จึงเป็นเพื่อนของประชาชน เข้ากันกับประชาชนได้ในการบำเพ็ญกิจทางศาสนา คือการบูชาขัณฑ์ จึงพูดกับประชาชนด้วยดี (1 : 170)

คัมภีร์อถรรพเวท กล่าวว่า “เราได้ให้หัวใจและศีรษะแก่เจ้า เพื่อมิให้มีความปรารถนาร้ายต่อผู้อื่นบุคคลควรประพฤติต่อกันและกัน เหมือนแม่โคปฏิบัติต่อลูกโคออกใหม่.

“ขอให้บุตรเป็นผู้ประพฤติสืบต่อคำปฏิญาณของบิดาให้บริบูรณ์ จงแสดงความเคารพต่อมารดาของให้ภริยาใช้ถ้อยคำอ่อนหวาน เป็นที่ปลอบประโลมใจต่อสามี.

“ขอพี่น้องชาย หรือพี่น้องหญิงจงอย่าต่อสู้กันดูก่อนมนุษย์ทั้งหลาย, เมื่อรู้จักประสงค์แห่งชีวิตของเจ้าดีแล้ว ก็จงพูดแต่ถ้อยคำที่ควรสรรเสริญ.

“เราได้สร้างข้อกำหนดแห่งความประพฤติ ที่จะใช้ในชีวิตครอบครัวให้แก่ เจ้า อันจะไม่ทำอันตรายแก่ผู้มีความรู้ ทั้งจะไม่ก่อความแตกแยกขึ้นในระหว่างคนเหล่านั้น อันเป็นประโยชน์แก่มนุษย์โดยทั่วไป.”

“ดูก่อนหมู่มนุษย์ผู้ทะเยอทะยาน, ขอจิตใจของเจ้าจงอย่าปกป้องความรู้สึกแตกแยก จงเดินต่อไปข้างหน้าทั้งที่เทียมแอก ด้วยแอกคือความรู้สึกรับผิดชอบจงพูดดีต่อกันและกัน จงดำเนินไปตามทางที่ตรง เรา สร้างจิตใจไว้ให้เจ้า.”

“ขอให้สถานที่ที่เจ้าตักน้ำขึ้นมาดื่ม จงเปิดเป็นสาธารณะแก่คนทั้งปวง ขอการแบ่งอาหารของเจ้าจงเป็นไปโดยยุติธรรม เราเทียมแอกเจ้าทุกคนด้วยแอกอันเท่าเทียมกัน จงอ่อนน้อมต่อเทพเจ้าของเจ้าร่วมกัน จงถือว่าตัวเจ้าเป็นเสมือนซี่ล้อ ที่มีอยู่ในล้อเดียวกัน

“เราให้จิตใจทั้งหมดแก่เจ้า เพื่อให้เป็นคนดีและเพื่อให้ดำเนินไปสู่จุดหมายโดยสามัคคี ผู้มีปัญหาอย่ามถนอมรักษา น้ำอมฤตแห่งชีวิตไว้ฉันใด ขอเวลาเย็นและเวลาเช้าทั้งหลายของเจ้าจงเป็นอยู่แห่งสันติ และความเจริญแก่เจ้าฉันนั้นเถิด”

(จาก Vedas, Holy Scriptures of Aryans หน้า 21-22)

ข. จริยศาสตร์ในคัมภีร์อุปนิษัท

คัมภีร์อุปนิษัท ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระเวทคือเวทนั้นแบ่งออกเป็นมันตระ, พราหมณะและอุปนิษัท แต่จะเห็นได้ว่าข้อความในคัมภีร์อุปนิษัทเอง สนับสนุนการศึกษาพระเวทตลอดเวลา จึงน่าจะเป็นคัมภีร์ที่แต่งขึ้นขึ้นหลังพระเวท แต่ได้รับความนับถืออยู่มาก อายุของคัมภีร์อุปนิษัทมีผู้ประมาณว่า ศตวรรษที่ 6 ก่อน ค.ศ. ฟิงส์สังเกตว่า คัมภีร์มันตระ คือตัวพระเวทโดยตรงกับคัมภีร์พราหมณะนั้น หนักไปในเรื่องพิธีกรรมส่วนคัมภีร์อุปนิษัทหนักไปในทางปรัชญาเกี่ยวกับเทวนิยมเช่น เรื่องกำเนิดของสากลโลก สภาพของเทพเจ้า สภาพของอาตมัน และความเกี่ยวข้องกันระหว่างจิตใจกับวัตถุ ฉะนั้น จริยศาสตร์จึงมีน้อยในคัมภีร์อุปนิษัท แต่ก็พอจะหาได้บ้างดังต่อไปนี้.-

“ขอให้มารดาของเจ้า จงเป็นเทพเจ้าของเจ้า, ขอบิดาของเจ้าจงได้รับการปฏิบัติเสมือนหนึ่งเทพเจ้า, ขอให้อาจารย์ของเจ้าจงได้รับเกียรติดังเทพเจ้า, ขอให้แขกของเจ้า จงได้รับการต้อนรับเอาใจใส่ประหนึ่งเทพเจ้า”

(ไตตติรีย-อุปนิษัท หน้า 64)

“การให้ปัน ฟิงกระทำด้วยความยินดีและเต็มใจ ไม่ควรให้ทานที่ตนไม่เต็มใจให้ ควรให้ทานตามฐานะ (ศรี) ของตน ควรให้ทานด้วยอาการสุภาพถ่อมตน ด้วยความกลัว และด้วยความปรารถนาดี”

(ไตตติรีย-อุปนิษัท หน้า 69)

ก. จริยศาสตร์ในคัมภีร์มนุธรรมศาสตร์

คัมภีร์ ธรรมศาสตร์จัดอยู่ในหลักฐานชั้นที่สอง หลักฐานชั้นที่ 1 คือพระเวท และส่วนประกอบที่เรียกว่า ศรุตี, หลักฐานชั้นที่ 2 คือ คัมภีร์ทั้ง 4 ที่กล่าวแล้ว ในบทที่ 2 เรียกว่า สมฤติ คัมภีร์มนุธรรมศาสตร์ มีคำสอนเรื่องจริยศาสตร์ไว้มากหลายแห่งดังต่อไปนี้.

“อย่าทำผู้อื่นให้บาดเจ็บ, ไม่พึงทำร้ายผู้อื่นทางใจหรือทางกาย ไม่พึงเปล่งวาจาที่ก่อความเจ็บใจแก่เพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย”

(มนุธรรมศาสตร์ 2.163)

“จงอดกลั้นถ้อยคำที่กล่าวล่วงเกิน ไม่พึงด่าตอบใคร ๆ ไม่พึงเป็นศัตรูของใคร ๆ เพราะเหตุแห่งร่างกายอันเปื่อยเน่าทรุดโทรมได้ อย่าแสดงอาการโกรธ จงให้พรคนที่สาบแช่งและอย่าเปล่งวาจาที่ไร้สัจจะ”

(มนุธรรมศาสตร์ 6.47-48)

“ผู้ทำอันตรายแก่สัตว์ผู้ไม่ทำอันตรายด้วยความประสงค์เพื่อจะหาความพอใจ ย่อมไม่ประสบสุขได้เลย ไม่ว่าในชีวิตนี้ หรือตายไปแล้ว ผู้ไม่ก่อความทุกข์อันเนื่องด้วยเครื่องผูกมัด หรือความตายแก่สัตว์ทั้งหลาย แต่ปรารถนาดีแก่สัตว์ทั้งปวง ย่อมได้รับความสุขอันหาประมาณมิได้ ผู้ไม่ทำร้ายสัตว์ใด ๆ ย่อมได้รับสิ่งที่คิดไว้ สิ่งที่ดีำเนินงานอยู่ สิ่งที่ตั้งใจไว้ โดยไม่ต้องอาศัยความพยายาม”

(มนุธรรมศาสตร์ 5. 45-48)

ข. จริยศาสตร์ในคัมภีร์มหาภารตะ

มหาภารตะ จัดเป็นหลักฐานชั้นที่ 2 เช่นเดียวกับคัมภีร์ ธรรมศาสตร์ คืออยู่ในประเภทสมฤติ และอยู่ในหัวข้อว่า อิติहाสะ (นิยาย)

“การไม่ทำร้ายใคร ๆ ทางใจ ทางวาจา หรือทางกาย
การให้แก่ผู้อื่น และมีความกรุณาต่อทุกคน นี่คือน้ำที่อันยิ่งยงของคนดี
คนที่มีใจสูง พอใจในการทำความดี
โดยไม่คิดถึงประโยชน์ของตนเอง
เมื่อปรึกษาหารือถึงการทำประโยชน์ให้คนอื่น
เขามีได้คิดถึงประโยชน์ตอบแทนเลย”

(มหาภารตะ 3 : 16782-16797)

“การต้อนรับด้วยความเอื้ออาทร ควรทำแม้ต่อศัตรูผู้เป็นแขกมาหา
เหมือนต้นไม้ให้ร่มเงาอันเกิดแก่ใบของตน
แก่คนที่โค่นต้นฉะนั้น.”

(มหาภารตะ 12 : 5528)

“การไม่ทำร้าย, การมีสัจจะ, การเว้นจากขโมย, การเว้นจากความกำหนัดยินดี,
การเว้นจากความโกรธและความละโมภ การพยายามทำสิ่งที่พอใจและเป็นประโยชน์แก่สัตว์
ทั้งปวงนี้เป็นหน้าที่เสมอกันของบุคคลในทุกวรรณะ.”

(ศรีมัท ภาควิศวดี 11, 17, 21)

“นี่คือประมวลความถูกต้อง อย่างแท้จริงทั้งหมด
จงปฏิบัติต่อผู้อื่น เหมือนปฏิบัติต่อตนเอง
อย่าทำอะไรต่อผู้อื่น อย่างที่ในภายหลัง
ท่านไม่ต้องการให้เขาทำตอบต่อท่าน
ในการก่อให้เกิดความดีใจ หรือสร้างความทุกข์ยาก
ในการทำดี หรือทำร้ายต่อผู้อื่น
ในการให้ หรือปฏิเสธคำขอร้อง
บุคคลย่อมได้กฎเกณฑ์อันเหมาะสมในการกระทำ
ด้วยการมองดูผู้อื่นเปรียบเทียบกับตัวเอง”

(มหาภารตะ 13 : 5571)

5. จริยศาสตร์ของศาสนา ลีข

ศาสนาลีขย่ำมากในเรื่องความจงรักภักดีต่อพระเจ้า คัมภีร์ของศาสนาลีขเกือบไม่มีเรื่องอื่นนอกจากข้อความพรรณาเรื่องพระเจ้า จริยศาสตร์ต่อไปนี้ ย่อมแสดงว่า ศาสนาลีขรับรองความดี ความชั่วทั่ว ๆ ไป ดังที่มีอยู่ในคำสอนทั้งหลาย

“ไม่มีตะไคร่ จะยิ่งใหญ่กว่าความอดทน, ไม่มีความสุขใดจะยิ่งใหญ่กว่าความสันโดษ, ไม่มีความสุขใดจะยิ่งใหญ่กว่าความโลภ, ไม่มีบุญใดจะยิ่งใหญ่กว่าความกรุณา, ไม่มีอาวุธใดจะมีอำนาจยิ่งกว่าการให้อภัย. คนหว่านพืชเช่นใดก็เก็บเกี่ยวผลเช่นนั้น. ถ้าเขาหว่านความทุกข์ ความทุกข์ก็จะเป็นผลเก็บเกี่ยวของเขา, ถ้าคนหว่านยาพิษ เขาก็ไม่อาจหวังอาหารทิพย์ได้เลย”

(คำของอมรทาส ศาสตราองค์ที่ 3 ของลีข)

(จากหนังสือของ M.A. Macauliffe หน้า 18)

1 ศรีมหัศวาทคีตา หรือเรียกสั้น ๆ ว่า คีตา เป็นส่วนหนึ่งของคัมภีร์มหาภารตะ มีลักษณะ และปรัชญาของฮินดู ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่สนใจของนักอ่านมาก

“บุคคล ควรระมัดระวังแม้แต่บาปที่ทำไปโดยมิได้รู้สึกตัว.”

(คำของเตมพาหาทุระ ศาสตรางศ์ที่ 9 ของสิข)

“บุคคลไม่พึงก้าวขึ้นเตียงแห่งภริยาของคนอื่น แม้ในความฝัน.”

(คำของ โควินทสิงห์ ศาสตรางศ์ที่ 10 ของสิข ที่มาทั้ง 2 แห่ง

หลังจากหนังสือของ Teja Singh M.A. หน้า 17.)

6. จริยศาสตร์ของศาสนาโซโรแอสเตอร์

“ผู้ใดปรารถนาจะรักพระอหุรมัสตะ ในโลกนี้ พึงรักคนที่ประพฤติถูกต้อง เนื่องด้วยคนที่ประพฤติถูกต้อง ย่อมเป็นเสมือนแบบจำลองของพระอหุรมัสตะผู้เป็นเจ้าของ”

(ศัษฏะ - ศัษฏะ 15 : 7-8)

“ความสมบูรณ์ ข้อที่ 1 คือความคิดที่ดี, ข้อที่ 2 คือวาจาที่ดี, ข้อที่ 3 คือ การกระทำที่ดี.”

(สัท สปรัม 21 : 15)

“การกระทำที่ดีทุกอย่างที่เจ้าอาจทำได้ในวันนี้ จงอย่าผัดไปไว้ทำพรุ่งนี้ จงทำให้เสร็จด้วยมือของเจ้าและปรึกษากับวิญญาณของเจ้าเอง”

(สัท ทาร 81 : 10)

“ความยากจนเพราะมีความซื่อสัตย์ ดีกว่าความมั่งคั่ง อันเนื่องมาจากทรัพย์สินของคนอื่น”

(เมนอกอิซรัท 15 : 4)

“คนที่พูดสัตย์จริงเพียงคนเดียว ดีกว่าคนทั้งโลกที่พูดเท็จ.”

(สัท ทาร 62 : 5)

“การสร้างนิสสัย 4 อย่างเหล่านี้ คือหลักแห่งศาสนาของซารากุสต์ (โซโรแอสเตอร์) คือ 1. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อบุคคลผู้สมควร 2. มีความยุติธรรม 3. เป็นมิตรกับทุก ๆ คน 4. กีดกันความอสังคยไปจากตัวเจ้าอย่างจริงจัง”

(สัท ทาร 65 : 7)

“ผู้ช่วยเหลือคนยากจน คือคนที่ถือพระอหุระ เป็นพระราช”

(SBE. 4 : 210, 250)

“ไม่ว่าบุคคลจะเป็นเจ้านายแห่งคนจำนวนน้อยหรือจำนวนมาก เขาก็จะต้องแสดงความรักต่อคนที่ดีงาม แต่ร้ายต่อคนอสังคย.”

(ยัสนะ 47 : 4)

“จงต่อต้านศัตรูแม่ด้วยอาวุธ”

(ยัสนะ 31 : 18)

“ถ้าเป็นศัตรูจงต่อสู้อย่างยุติธรรม ถ้าเป็นเพื่อนจงดำเนินการในฐานะเป็นเพื่อน”

(S.B.E. 24 : 12)

“จงทำตัวเจ้าเองให้บริสุทธิ์, ดูก่อนสาธุชน! ใคร ๆ ในโลกเบื้องสูงนี้ก็อาจบรรลุความบริสุทธิ์ของตนเองได้ ในเมื่อเขาชำระล้าง ตัวเองให้สะอาดด้วยความคิด, ถ้อยคำและการกระทำที่ดีงาม.”

(S.B.E. 4 : 144)

ตามหลักการของศาสนาไซโรสเตอร์ ความดีความชั่ว มีตัวแทนเป็นรูปเทพเจ้า อหุรมัสตะ และพญามารอ้งโครไมนุ ดังมีคำกล่าวในคัมภีร์ยัสนะ 3 ว่า

“ในเบื้องต้นแห่งสิ่งทั้งหลาย ได้มีวิญญาณแห่งอหุรมัสตะและอ้งโครไมนุ ซึ่งแทนความดีและความชั่ว เทพทั้งสองนี้ ได้พบกันเพื่อสร้างชีวิตและศีลธรรม และสากลโลกที่จะเกิดขึ้น พญามารได้ถูกสร้างขึ้นสำหรับคนชั่ว ส่วนอหุรมัสตะ เพื่อคนที่บริสุทธิ์ และมีศรัทธา. คนชั่วย่อมเลือกวิญญาณฝ่ายชั่ว คนที่บริสุทธิ์และมีศรัทธา ย่อมเลือกวิญญาณฝ่ายดี

“มนุษย์มีอิสระในการเลือกของตน เขาอาจเลือกสิ่งที่ดีหรือชั่ว. และจากดีหรือชั่วนั้น เขาก็จะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเขา”

อหุรมัสตะ หรือ เทพฝ่ายดี มีคุณลักษณะ 7 ประการ คือ 1. สว่าง 2. ใจดี 3. ถูกต้อง 4. ครอบครอง 5. ศรัทธา 6. เป็นอยู่ดี และ 7. อมตภาพ “ไม่มีการตาย” มีแสงสว่างเป็นเครื่องหมาย ส่วนวิญญาณฝ่ายชั่วมีความมืดเป็นเครื่องหมายมีลักษณะทำลายล้าง, โกหก, ไม่รู้, ชั่วช้า.

คัมภีร์อเวสตะ กล่าวว่า “หน้าที่ของมนุษย์มีอยู่ 3 ประการ คือ ทำศัตรูให้เป็นมิตร, ทำคนชั่วให้เป็นคนดี และทำคนโง่ให้เป็นคนฉลาด”

หมายเหตุ : จริยศาสตร์ของศาสนาไซโรสเตอร์นี้คัดมาจากหนังสือหลายเล่มด้วยกัน คำว่า SBE ย่อมาจากคำว่า Sacred Books of the East และพึงสังเกตเป็นพิเศษว่า จริยศาสตร์

ในศาสนาไซโรสเตอร์นั้น ให้ติดต่อคนดีเท่านั้น ถ้าเป็นคนชั่วแล้ว ให้ร้ายตอบ หรือถ้าเป็นศัตรูก็ควรทำให้เป็นมิตรหรือให้ต่อสู้ให้เต็มที่ แต่ก็ให้มีความยุติธรรมในการต่อสู้

7. จริยศาสตร์ของศาสนาอิสลาม

1. “ถ้อยคำที่ให้อภัยอย่างอ่อนหวาน ย่อมดีกว่าการให้ทานแล้วทำร้ายทีหลัง”
(ซูเราะห์ที่ 2 : 263)

2. “ถ้าเจ้าประกาศการให้ทานของเจ้า นั้นเป็นการดี. แต่ถ้าเจ้าปกปิดการให้ทานของเจ้า และให้แก่คนยากจน ก็จะเป็นการดีกว่านั้น ทั้งจะเป็นการไถ่โทษ สำหรับการกระทำชั่วบางอย่างของเจ้าด้วย. พระอัลละห์ทรงรู้ถึงสิ่งที่เจ้าทำ.”

(ซูเราะห์ที่ 2 : 271)

3. “อย่าเอาความจริงไปสับสนกับความเท็จ, อย่าปิดบังความจริง ทั้งที่รู้อยู่. จงตั้งการบูชา, จงจ่ายค่าช่วยเหลือคนจน, จงกัมศีรซะให้แก่คนที่กัมศีรซะให้แก่เจ้า. จงยินดีความเป็นธรรมที่มีอยู่ในหมู่มนุษย์ในเมื่อเจ้าลืมไป (ที่จะประพฤติด้วยตนเอง). ดูก่อนผู้อ่านพระคัมภีร์! เจ้าไม่มีความเข้าใจเลยหรือ?”

(ซูเราะห์ที่ 2 : 42, 43, 44)

4. “อย่าบูชาผู้ใดเว้นแต่อัลละห์, จงเป็นคนดีต่อมารดาบิดา, ต่อญาติ, ต่อเด็กกำพร้า, และคนที่ยากจน, จงพูดไพเราะต่อมนุษยชาติ, จงตั้งการบูชา และจ่ายค่าช่วยเหลือคนจน.”

(บางตอนของซูเราะห์ ที่ 2 : 83)

5. “เป็นการไม่ชอบธรรม ที่เจ้าจะหันหน้าไปทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตก. ผู้ที่เชื่อในอัลละห์, ในวันสุดท้าย, ในเทวทูต, ในพระคัมภีร์ และในศาสดาพยากรณ์, ผู้ที่บริจาคทรัพย์ของตนด้วยความรักในพระองค์ (อัลละห์) แก่หมู่ญาติ, แก่เด็กกำพร้า, แก่คนจน, แก่คนเดินทาง, แก่คนที่ขอและเพื่อปล่อยทาสให้เป็นไท จึงเป็นบุคคลผู้ถูกต้อง. และผู้ที่ประกอบกรบูชาอันสมควร และจ่ายค่าช่วยเหลือคนจน (ก็เป็นผู้ถูกต้อง) บุคคลผู้รักษาสัญญา เมื่อได้ทำเอาไว้แล้วและผู้ทอดทนในความทุกข์ยากในความตกต่ำ และในยามคับขัน บุคคลเช่นนั้นชื่อว่าผู้กลัวพระเจ้า”

(ซูเราะห์ ที่ 2 : 177)

6. “จงอย่าโลภสิ่งของซึ่งพระอัลละห์ทรงทำให้บุคคลบางคนยิ่งกว่าคนอื่น ไม่ว่าชายหรือหญิงซึ่งทำมาหาได้จากโชคของเขา (อย่าริษยากันและกัน) แต่จงขอความกรุณาต่อ

พระอัลละห์, โอ! พระอัลละห์เป็นผู้รู้สิ่งทั้งปวงตลอดกาล”

(ซูเราะห์ที่ 4 : 32)

7. “ดูก่อนผู้มีศรัทธา จงดำรงมั่นในความยุติธรรม, จงเป็นพยานของอัลละห์นับว่า เรื่องนั้นจะกระทบกระเทือนต่อตัวเจ้าเอง ต่อมารดาบิดา หรือต่อญาติไม่ว่าจะเป็นคหบดีของกนมี้ หรือคนจน เพราะอัลละห์ทรงอยู่ไกลถึงทั้งสองประเภท (ถึงท้าวเจ้า) และนั่นจงอย่าตามหลัง ความชั่ว เมื่อว่าเจ้าจะพลาดหลัง ถ้าเจ้าพลาดหลังหรือล้มรวม พระอัลละห์ทรงรู้สิ่งที่เจ้าทำอยู่เสมอ.”

(ซูเราะห์ที่ 4 : 135)

8. “ผู้ใดก็ตามที่ประกอบกรรมชั่ว ย่อมชื่อว่าทำความชั่วเพื่อเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง เท่านั้น, พระอัลละห์ทรงรู้และฉลาดเสมอ.”

(ซูเราะห์ที่ 4 : 111)

9. “ดูก่อนผู้มีศรัทธา! สุราและการพนันเป็นสิ่งชั่วที่เป็นฝีมือของพญามาร จงละทิ้งเสียเพื่อว่าเจ้าจะเจริญ.”

(ซูเราะห์ที่ 5 : 90)

10. “(อาหาร) ที่ห้ามสำหรับเจ้า คือเนื้อสัตว์ที่ตายเอง, เลือด, เนื้อหมู, สิ่งที่ถูกฆ่าโดยผู้อื่นนอกจากพระอัลละห์, เนื้อสัตว์ ที่ถูกรัดคอตาย, ถูกตีตาย, ตกจากที่สูง, ที่ถูกขวิดด้วยเขาสัตว์, ที่ถูกสัตว์ป่ากัดกิน (ไปบางส่วน), เว้นไว้แต่เนื้อสัตว์ซึ่งเจ้าสามารถฆ่าได้เอง. สิ่งที่ถูกขายแก่รูปเคารพ และที่แบ่งได้มาโดยใช้ลูกศรเสียงไซเคเป็นของพึงรังเกียจ.”

(ส่วนหนึ่งแห่งซูเราะห์ที่ 5.3)

11. “จงกินแต่สิ่งซึ่งได้ออกนามพระอัลละห์เหนือสิ่งนั้น ถ้าเจ้าเชื่อในโองการของพระองค์.”

(ซูเราะห์ที่ 4 : 119)

12. “สำหรับขโมย ไม่ว่าชายหรือหญิงจงตัดมือของมรแลเสีย นั่นเป็นสิ่งตอบแทนแห่งการกระทำของมันเอง เป็นการลงโทษ เพื่อให้เป็นเยี่ยงอย่างจากพระอัลละห์. พระอัลละห์ทรงเป็นผู้ยิ่งใหญ่ผู้ฉลาด.”

(ซูเราะห์ที่ 5 : 38)

13. “จงต่อสู้ในทางของพระอัลละห์ ต่อผู้ที่ต่อสู้เจ้า แต่จงอย่าก่อการสู้รบ (ก่อน) โอ, พระอัลละห์ไม่ทรงรักผู้รุกราน.”

(ซูเราะห์ที่ 2 : 190)

14. “และจงฆ่ามันในที่ทุกแห่งที่เจ้าพบมัน จงขับมันออกจากที่ที่มันมันขับ
เจ้าออก เพราะการบีบคั้นทางศาสนา เป็นการร้ายแรงยิ่งกว่าการฆ่า. อย่าต่อสู้กับมันใน
สถานศักดิ์สิทธิ์สำหรับการบูชา จนกว่ามันจะโจมตีพวกเจ้าก่อนในที่นั้น. แต่ถ้ามันโจมตีพวก
เจ้า (ในที่นั้น) ก็จงฆ่ามันเสีย. นั่นคือสิ่งตอบแทนสำหรับผู้ไม่เชื่อ.”

(ซูเราะห์ที่ 2 : 191)

15. “แต่ถ้ามันหยุดต่อสู้, พระอัลละห์ก็ทรงเป็นผู้ให้อภัย, มีพระกรุณา.”

(ซูเราะห์ที่ 2 : 192)

16. “จงต่อสู้มันจนกว่าการบีบคั้นทางศาสนา จะไม่มีอีกต่อไป และจนกว่า
ศาสนาจะเป็นไปเพื่อพระอัลละห์. แต่ถ้ามันหยุดต่อสู้ ก็อย่าให้มีการสู้รบอีกต่อไป เว้นไว้
แต่ กับบุคคลผู้กระทำความผิด.”

(ซูเราะห์ที่ 2 : 193)

8. จริยศาสตร์ของศาสนายิว

บัญญัติ 10 ประการ

1. อย่าได้มีพระเจ้าอื่นต่อหน้าเรา (พระยะโฮวา) เลย

2. อย่าทำรูปเคารพสำหรับตน เป็นสัญฐานรูปสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งมีอยู่ในฟ้าอากาศ
เบื้องบน หรือซึ่งมีอยู่ที่แผ่นดินเบื้องล่าง หรือซึ่งมีอยู่ในน้ำใต้แผ่นดิน อย่ากราบไหว้ หรือ
ปฏิบัติรูปเหล่านั้น ด้วยเรายะโฮวาพระเจ้าของเจ้า เป็นพระเจ้าทรงแทน ให้โทษของบิดาที่ซึ่ง
เรา (ยะโฮวา) นั้น คิดเนื่องจนถึงลูกหลานกระทั่งสามสี่ชั่วอายุคน. แต่แสดงความกรุณาแก่ผู้ที่
รักเราและรักษาบัญญัติของเราถึงหลายพันชั่วอายุคน

3. อย่าออกนามยะโฮวา พระเจ้าของเจ้าเปล่า ๆ ด้วยผู้ที่ออกนามของพระองค์
เล่นเปล่า ๆ นั้น ยะโฮวาจะไม่รับโทษหามิได้.

4. จงนับถือวันชะบาโต ถือเป็นวันบริสุทธิ์ตามคำยะโฮวา พระเจ้าของเจ้า
ได้ตรัสสั่งไว้แก่เจ้า จงทำการงานของเจ้าให้สำเร็จ ในระหว่างหกวัน ในวันที่เจ็ดนั้น เป็นชะบา
โตของยะโฮวา พระเจ้าของเจ้า. ในวันนั้นอย่ากระทำการสิ่งใด ๆ คือเจ้าเองหรือบุตรา
บุตรีของเจ้าหรือทาสทาสีของเจ้า หรือตัวโคของเจ้า หรือตัวลาของเจ้า หรือบรรดาสัตว์
ใช้ของเจ้า หรือแขกที่มาอาศัยอยู่ข้างในประตูเมืองของเจ้า เพื่อทาสทาสีของเจ้าจะหยุด
การ หายเหนื่อยเหมือนตัวเจ้า จงระลึกว่าเจ้าเป็นทาสในประเทศอายชูปโต (อียิปต์) และ
ยะโฮวาพระเจ้าของเจ้า ได้พาเจ้าออกมาจากที่นั่นด้วยพระหัตถ์อันทรงฤทธิ์ และด้วยพระกร

เหยียดออกนั้น เหตุฉะนั้นยะโฮวาพระเจ้าของเจ้า (จึง) ได้บัญชาสั่งให้เจ้ารักษาวันชะบาโตนั้น

5. จงนับถือบิดามารดาของตน ตามคำยะโฮวาตรัสสั่งนั้น เพื่อเจ้าจะมีชีวิตยืนนาน และจำเรออยู่บนแผ่นดิน ซึ่งยะโฮวาพระเจ้าของเจ้าประทานให้แก่เจ้า

6. อย่าฆ่าคน

7. อย่าล่วงประเวณี สามภรรยา

8. อย่าลักทรัพย์

9. อย่าเป็นพยานกล่าวความเท็จต่อเพื่อนบ้าน

10. อย่าโลภ ภรรยาของเพื่อนบ้าน อย่าโลภเรือนของเพื่อนบ้านหรือไร่นาของเขา หรือทาสของเขาหรือทาสีของเขา ตัวโคหรือตัวลาของเขา หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็นของเพื่อนบ้าน.

(พระคริสตธรรมเดิมฉบับของหอพระคริสตธรรมประเทศไทย)

นอกจากนั้นยังมีพระบัญญัติอื่น ๆ อีก ซึ่งพระยะโฮวาตรัสสั่งโมเสสให้นำมาบอกเพื่อเป็นข้อปฏิบัติโดยเคร่งครัดเช่น

1. “เจ้าทั้งหลายอย่าข่มขู่ลูกจ้างที่เป็นผู้ยากจน ซึ่งเป็นพวกพี่น้องของเจ้า หรือคนต่างชาติ ซึ่งอยู่ในเขตแดนแผ่นดินของเจ้า พอถึงวันที่ทำการนั้น เจ้าจงให้ค่าจ้างเขาก่อนตะวันตก (เพราะเขาเป็นคนจน และหวังใจในค่าจ้างนั้น) กลัวเขาจะฟ้องร้องต่อพระยะโฮวาพระเจ้าของเจ้า และจะเป็นความบาปแก่เจ้า”

(พระบัญญัติ 24 : 15)

2. ถ้ามีรังนกอยู่ตรงหน้าเจ้า ในหนทางที่ต้นไม้หรือดินมีลูกหรือมีไข และแมงกยังกกอยู่ เจ้าอย่าเอาแมงกกับลูกนกไปเสีย แต่แมงกนั้นจงปล่อยให้เสียทีเดียว แล้วลูกนกนั้นจะเอามาไว้ก็ได้ เพื่อเจ้าทั้งหลายจะมีความจำเรอและมีอายุยืนนาน.”

(พระบัญญัติ 22 : 6)

3. ถ้าพี่น้องของเจ้ามายืมของ เจ้าอย่าได้คิดเอาดอกเบี้ย จะยืมเงินทอง หรือเครื่องกระยาหาร สิ่งหนึ่งสิ่งใด ก็อย่าได้คิดเอาดอกเบี้ยจากเขา แต่คนต่างชาติยืมของของเจ้า ก็คิดเอาดอกเบี้ยได้ แต่พี่น้องของเจ้า อย่าคิดเอาดอกเบี้ยเขาเลย.”

(พระบัญญัติ 23 : 19, 20)

4. “เจ้าทั้งหลายอย่าเห็นแก่หน้าผู้ใดในการพิพากษา จงฟังท่านผู้ใหญ่ผู้น้อยเหมือนกัน เจ้าทั้งหลายอย่ากลัวผู้ใด เพราะการพิพากษานั้นเป็นการของพระเจ้า.”

(พระบัญญัติ 1 : 17)

5. “ผู้ใดที่ใส่ใจในพวกคนจนก็ได้รับพร พระยะโฮวาจะทรงช่วยผู้นั้นให้พ้นภัยในวันร้าย”

(บทเพลงสรรเสริญ 40.1)

6. “จงเกรงกลัวพระยะโฮวา พระเจ้าของเจ้า จงปฏิบัติและนับถือพระองค์”

(พระบัญญัติ 10.20)

7. “อย่าแก้แค้นหรือผูกพยาบาทผู้หนึ่งผู้ใด แต่จงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง”

(เลวีติโก 19.18)

พระบัญญัติของพระยะโฮวา ในคัมภีร์เก่านั้น มีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 613 ข้อ ผู้เขียนคัมภีร์บทเพลงสรรเสริญ ย่อเหลือ 11 ข้อ ยะซาया ในคัมภีร์เก่าย่อเหลือ 3 ข้อ คือ.....

1. จงมีความยุติธรรม
2. จงรักความกรุณา
3. จงดำเนินไปกับพระเจ้าอย่างอ่อนน้อม

9. จริยศาสตร์ของคริสตศาสนาในคัมภีร์ใหม่

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงจริยศาสตร์ ซึ่งปรากฏในคัมภีร์ใหม่ ตามบันทึกต่าง ๆ ของสาวกพระเยซูว่า พระเยซูได้กล่าวไว้แก่ผู้ฟังคำสอน.

1. “ท่านทั้งหลายได้ยินคำกล่าวไว้ว่า “จงรักคนสนิท และเกลียดชังศัตรู” ฝ่ายเราบอกท่านว่า จงรักศัตรูและอวยพรแก่ผู้ที่ชังท่าน จงทำคุณแก่ผู้ที่เกลียดชังท่านและจงขอพรให้แก่ผู้ที่ประทุษร้ายต่อยาตัวท่าน เพื่อท่านทั้งหลายจะเป็นบุตรของพระบิดาของท่านผู้อยู่ในสวรรค์”

(มัทธิว 5.43-45)

2. “อย่ากล่าวโทษเขา เพื่อเขาจะไม่กล่าวโทษท่าน เพราะว่าท่านทั้งหลายจะกล่าวโทษเขาอย่างไร เขาจะกล่าวโทษท่านอย่างนั้น และท่านจะดวงให้เขาด้วยทะเลสาบอันใด เขาจะดวงให้ท่านด้วยทะเลสาบอันนั้น เหตุไฉนท่านมองดูผงที่ในตาพี่น้องของท่าน แต่ไม่หึงท่อนอยู่ในตาของท่าน ท่านก็ไม่รู้สึก หรือท่านจะกล่าวแก่พี่น้องว่า “ให้เราเข็นผงออกจากตาของท่าน ในขณะที่ไม่หึงท่อนอยู่ในตาของท่านได้อย่างไร เจ้าคนหน้าซื่อใจคด จงชักไม่หึงท่อนออกจากตาของท่านก่อน และเจ้าจะเห็นได้ถนัด เพื่อที่จะเขียงผงออกจากตาพี่น้องของเจ้าได้”

(มัทธิว 7.1-5)

3. “ผู้ใดตบแก้มของท่านข้างหนึ่ง จงหันอีกข้างหนึ่งให้เขาด้วย และผู้ใดแย่งเอาเสื้อคลุมของท่านไป (ถ้าเขาจะเอาเสื้อคลุมตัว) ก็อย่าดึงไว้จากเขา จงให้แก่ทุกคนที่ขอจากท่าน และถ้าใครเอาของของท่านไปก็อย่าทรงคืน ท่านทั้งหลายปรารถนาจะให้เขาทำแก่ท่านอย่างไร ท่านทั้งหลายจงกระทำอย่างนั้นแก่เขาเหมือนกัน”

(ลูกา 6:29-31)

จริยศาสตร์ในลัทธิรีไน์ใหม่ มีลักษณะไม่สงบ สุจริตสำนึก, มีเมตตากรุณา เข้ากันได้กับหลักการของหลายศาสนา รวมทั้งพระพุทธศาสนาด้วย แต่ที่ต่างกันในประเทศไทยก็คือศาสนาฮินดูและคริสต์ศาสนามีคำสอนให้เว้นการฆ่าเฉพาะมนุษย์ ส่วนพระพุทธศาสนาและศาสนาเซน สอนให้แผ่เมตตากรุณาไปถึงสัตว์ด้วย

ความแตกต่างกันในเรื่องการห้ามฆ่าสัตว์หรือไม้นี้ สืบเนื่องมาจากหลักการที่ว่า ศาสนาฝ่ายเทวนิยมคือที่ถือว่า มีพระเจ้าสร้างโลก ถือว่า พระเจ้าสร้างสัตว์มาเพื่อเป็นอาหารของมนุษย์ มนุษย์จึงควรฆ่าจึงได้ตามปรารถนา ส่วนศาสนาประเภทเทวนิยมคือ ที่ไม่นับพระเจ้าหรือไม่เรื่องพระเจ้าสร้างโลก อันได้แก่ศาสนาเซินและพระพุทธศาสนา นั้น ถือหลักว่า สัตว์ก็รู้จักกลัวตาย รู้จักรักสุขเกลียดทุกข์เหมือนมนุษย์

เป็นอันว่าท่านผู้อ่านได้ทราบหลักจริยศาสตร์หรือศีลธรรมของศาสนาแล้ว ท่านคงจะเห็นว่า ถึงจะต่างกันในเรื่องปลีกย่อยบ้าง แต่หลักการทางจริยศาสตร์ของแต่ละศาสนา ก็เป็นไปเพื่อความดีงามความเมตตากรุณาต่อกัน และความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน.

สรุปเนื้อหาสำคัญในบทที่ 12

1. ปัญหาเรื่องจริยศาสตร์ที่สำคัญของศาสนาขงโต คือจิตใจอันดีงาม 4 ลักษณะ
 - หัวใจที่แจ่มใส
 - หัวใจที่บริสุทธิ์
 - หัวใจที่ถูกต้อง
 - หัวใจที่ตรง
2. จากคัมภีร์นิฮอน-เกิ มีข้อความว่า "ผู้พูดความจริง จะไม่มีอันตรายผู้พูดความเท็จจะต้องประสบภัยอย่างแน่นอน"
3. จริยศาสตร์ของศาสนาเต๋าในคัมภีร์เต๋าเตกเกง คือ ความสงบ, ไม่วุ่นวาย ความเรียบง่าย ฯลฯ อ่อนโยนขณะแข็งแกร่ง, ตอบโต้ด้วยดี ไม่นิยมการคิดจะเป็นใหญ่เป็นโตในโลกมุ่งหน้าทำประโยชน์แก่ผู้อื่น
4. หลักจริยศาสตร์ที่สำคัญของศาสนาเซน คือ ปฏิญญา 5 ประการ
5. ในการปฏิบัติ เมตตากรรณามีหลักการอยู่ 4 ข้อ คือ
 - มีความกรุณาโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
 - ยินดีในความดีดีของผู้อื่น
 - มีความเห็นใจในความทุกข์ยากของผู้อื่น
 - มีความกรุณาต่อผู้กระทำผิด
6. สี่ล 5 หรือ ปฏิญญา 5 ข้อ ของศาสนาเซนเทียบได้กับสี่ล 5 ของศาสนาพุทธ
7. หลักเมตตากรรณาของศาสนาเซนเทียบได้กับหลักพรหมวิหารธรรมของพุทธศาสนา
8. จริยศาสตร์ขั้นสูงของศาสนาเซนอันเป็นเหตุให้เข้าถึง โมกษะ (ความหลุดพ้น) หรือ นิวารณ 3 ประการ คือ
 - ความเชื่อที่ถูกต้อง
 - ความรู้ที่ถูกต้อง
 - ความประพฤติที่ถูกต้อง
9. จริยศาสตร์ของศาสนาพราหมณ์ หรือฮินดู แบ่งออกเป็นจริยศาสตร์ในคัมภีร์ต่าง ๆ คือ
 - จริยศาสตร์ในพระเวท

- จริยศาสตร์ในคัมภีร์อุปนิษัต
 - จริยศาสตร์ในคัมภีร์มหรธรรมศาสตร์
 - จริยศาสตร์ในคัมภีร์มหาภารตะ
10. จริยศาสตร์ของศาสนาสिข ย้ำมากในเรื่องจงรักภักดีต่อพระเจ้า
11. ท่านอมรทาส ศาสตราองค์ที่ 3 ได้สอนไว้
- ไม่มีตะบะใด จะยิ่งใหญ่กว่าความอดทน
 - ไม่มีความสุขใดจะยิ่งใหญ่กว่าความสันโดษ
 - ไม่มีความสุขใจจะยิ่งใหญ่กว่าความโลภ
 - ไม่มีบุญใดจะยิ่งใหญ่กว่าความกรุณา
 - ไม่มีอาวุธใดจะมีอำนาจยิ่งกว่าการให้อภัย
 - คนหว่านพืชเช่นใดก็เก็บเกี่ยวของเขา ถ้าคนหว่านยาพิษเขาก็ไม่อาจหวังอาหารทิพย์ได้
12. จริยศาสตร์ของศาสนาไซโรสเตอร์มีคำสอนควรศึกษาดังนี้
- 1) คนที่พูดสัตย์จริงเพียงคนเดียวดีกว่าคนทั้งโลกที่พูดเท็จ
 - 2) ความคิดที่ดี วาจาที่ดี และการกระทำที่ดี
 - 3) ความยากจนเพราะมีความซื่อสัตย์ดีกว่าความมั่งคั่ง อันเนื่องมาจากทรัพย์สินของคนอื่น
13. หลักศาสนาไซโรสเตอร์ 4 ประการ คือ
- เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อบุคคลผู้สมควร
 - มีความยุติธรรม
 - เป็นมิตรกับทุกคน
 - กีดกันความอัสติย์ไปจากตัวเจ้าอย่างจริงจัง
14. อหุรมัสตะ หรือ เทพฝ่ายดี มีลักษณะ 7 ประการ คือ สว่าง, ใจดี, ถูกต้อง, ครอบครอง, ศรีทธา, เป็นอยู่ดีและอมตภาพ ส่วนวิญญาณฝ่ายชั่วมีความมืดเป็นเครื่องหมาย มีลักษณะทำลายล้าง โทกท ไม่รู้และชั่วช้า
15. จริยศาสตร์ของศาสนาอิสลามมีคำสอนที่ควรศึกษาดังนี้
- 1) “ ถ้อยคำที่ให้อภัยอย่างอ่อนหวานย่อมดีกว่าการให้ทานแล้วทำร้ายทีหลัง”
 - 2) “อย่าบูชาผู้ใดเว้นพระอัลละห์จึงเป็นคนดีต่อมารดาบิดา, ต่อญาติต่อเด็กกำพร้า

และคนยากจนจนจุดไฟเพราะต่อมนุษยชาติจึงตั้งการบูชาและจ่ายค่าช่วยเหลือคนจน”

3) “ผู้ใดประกอบการชั่ว ย่อมเชื่อว่าทำชั่วเพื่อเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองเท่านั้น พระอัลละห์ ทรงรู้และฉลาดเสมอ”

16. จริยศาสตร์ของศาสนาอิสลามมุ่งสอนให้คนนับถือความสัตย์ ไม่โลภ ไม่ริษยากัน, เคารพสัญญาที่มีต่อกัน งดเว้นสุราและการพนัน
17. จริยศาสตร์ของศาสนายิว ได้แก่บัญญัติ 10 ประการ ซึ่งพระยะโฮวาสั่งโมเสสให้นำมาเปิดเผยเพื่อเป็นข้อปฏิบัติโดยเคร่งครัด
18. จริยศาสตร์ของคริสตศาสนาในคัมภีร์ใหม่มีลักษณะรักสันติ ใฝ่สงบ มีเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์
19. ความดี ความชั่ว ของศาสนาประเภทเทวนิยมเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับเจตจำนงของพระเจ้า ส่วนความดี ความชั่วของศาสนาประเภทอเทวนิยมเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้กระทำนั่นเอง นี่คือการแตกต่างระหว่างศาสนาทั้งสอง
ประเด็นที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นเนื้อหาสำคัญในบทที่ 12 ซึ่งมากล่าวทบทวนเพื่อให้ นักศึกษาอ่านเข้าใจง่ายขึ้น

ปัญญา โยคา เว ชายตี ฎริ.

ปัญญาย่อมเกิดเพราะการประกอบ (ปฏิบัติ) (ขุ.ธ. 25/52) (พุทธศาสนสุภาษิต)

ปัญญาชีวิตวิตมาหุ เสฎฐั

ปราชญ์กล่าวผู้เป็นอยู่ด้วยปัญญาว่า เป็นอยู่ประเสริฐสุด (ส.ส. 15/58)

(พุทธศาสนสุภาษิต)

คำถามคำตอบบทที่ 12

1. จริยศาสตร์ที่สำคัญของศาสนาซินโตมีอะไรบ้าง
 - หัวใจที่แจ่มใส
 - หัวใจที่บริสุทธิ์
 - หัวใจที่ถูกต้อง
 - หัวใจที่ตรง
2. จริยศาสตร์ของศาสนาเต๋าโดยสรุปมีอะไรบ้าง?
 - รักสงบ, ไม่นิยมความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม
 - ไม่นิยมการคิดจะเป็นใหญ่ในโลก
 - พอใจในการถ่อมตัว
 - ไม่วางตัวสูงกว่าคนอื่น
 - รักษาความดีไว้ให้คงที่
 - มุ่งทำประโยชน์ให้แก่คนอื่นโดยไม่แบ่งความเห็นแก่ตัวไว้
 - อ่อนโยนชนะแข่งกร้าว
 - ตอบชั่วด้วยดี
3. มีผู้กล่าวว่าหลักจริยศาสตร์ของศาสนาเซนย่อลงเป็นเพียงข้อเดียวคืออะไร?
 - อหิงสา ปรโมธรรมะ
 - ความไม่เบียดเบียนเป็นธรรมอย่างยิ่ง
4. จริยศาสตร์ชั้นสูงของศาสนาเซนมีอะไรบ้าง
 - ความเชื่อที่ถูกต้อง
 - ความรู้ที่ถูกต้อง
 - ความประพฤติที่ถูกต้อง
5. จริยศาสตร์ในคัมภีร์พระเวทมีอะไรบ้าง
 - คัมภีร์พระเวทสอนพระมหากษัตริย์ให้ปฏิบัติชอบต่อประชาชนอย่างพินิจ
6. จริยศาสตร์ในคัมภีร์อุปนิษัทสอนว่าอย่างไร
 - คัมภีร์อุปนิษัทสอนว่า “การให้ปันพึงกระทำด้วยความยินดีและเต็มใจไม่ควรให้ทานตามฐานะของตน ควรให้ทานด้วยอาการสุภาพถ่อมตน ด้วยความกลัวและด้วยความปรารถนาดี
7. จริยศาสตร์ในคัมภีร์มनुธรรมศาสตร์สอนว่าอย่างไร?

- คัมภีร์มหรธรรมศาสตร์สอนว่า “จงอดกลั้นถ้อยคำที่กล่าวล่วงเกินไม่ฟังคำตอบใคร ๆ ไม่ฟังเป็นศัตรูของใคร ๆ เพราะเหตุแห่งร่างกายอันเปื่อยเน่าทรุดโทรมได้อย่าแสดงอาการโกรธ จงให้พรแก่คนที่สาบแช่งและอย่าเบ่งวาจาที่ไร้สาระ”
8. จริยศาสตร์ในคัมภีร์มหาภารตะสอนว่าอย่างไร?
- คัมภีร์มหาภารตะสอนว่า “การไม่ทำร้ายใคร ๆ ทางใจ ทางวาจา หรือทางกาย การให้แกผู้อื่น และมีความกรุณาต่อทุกคน นี่คือน้ำที่อันยั่งยืนของคนดี คนที่มีใจสูงพอใจในการทำมาดี โดยไม่คิดถึงประโยชน์ของตนเองเมื่อปรึกษาหารือถึงการทำให้ประโยชน์ให้คนอื่น เขามีได้คิดถึงประโยชน์ตอบแทนเลย”
9. จริยศาสตร์ของศาสนาสิกขโดยย่อมีอะไรบ้าง?
- “บุคคลควรระมัดระวังแม้แต่บาปที่ทำไปโดยไม่รู้สีกตัว”
 - “บุคคลไม่พึงก้าวขึ้นเตียงแห่งภริยาของคนอื่นแม้ในความฝัน”
10. จริยศาสตร์ของศาสนาไซโรสเตอร์สอนเรื่องอะไรบ้าง?
- เรื่องความภักดี เช่น คำสอนที่ว่า “ผู้ใดปรารถนาจะรักพระอหุรมัสตะ ในโลกนี้พึงรักคนที่ประพฤติถูกต้องเนื่องด้วยคนที่ประพฤติถูกต้องยอมเป็นเสมือนแบบจำลองของพระอหุรมัสตะผู้เป็นเจ้า”
 - คำสอนโดยสรุปได้แก่ “ความคิดที่ดีวาจาที่ดี และการกระทำที่ดี”
11. จริยศาสตร์ของศาสนาอิสลามสอนเรื่องการให้ทานไว้อย่างไร?
- “ถ้าเจ้าประกาศการให้ทานของเจ้านั้นเป็นการดี แต่ถ้าเจ้าปกปิดการให้ทานของเจ้า และให้แก่คนยากจนก็จะเป็นการดีกว่านั้น ทั้งจะเป็นการไถ่โทษสำหรับการกระทำชั่วบางอย่างของเจ้าด้วย พระอัลละห์ทรงรู้ถึงสิ่งที่เจ้าทำ”
12. จริยศาสตร์ของศาสนายิวที่สำคัญได้แก่อะไรบ้าง?
- บัญญัติ 10 ประการซึ่งพระยาโฮวาตรัสสั่งให้โมเสสนำมาประกาศ นอกจากนี้ยังมีคำสอนที่ควรศึกษาอีกเช่น
 - จงมีความยุติธรรม
 - จงรักความกรุณา
 - จงดำเนินไปกับพระเจ้าอย่างอ่อนน้อม
13. จริยศาสตร์ของคริสตศาสนาในคัมภีร์ใหม่ ได้สอนเรื่องความอดทนและการเสียสละไว้อย่างไร?

- “ผู้ใดตบแก้มของท่านข้างหนึ่งจงหันอีกข้างหนึ่งให้เขาด้วยและผู้ใดแย่งเอาเสื้อคลุมของท่านไป ก็อย่าดึงไว้จากเขาจงให้แก่คนที่ขอจากท่าน และถ้าใครเอาของของท่านไปก็อย่าทรงคืนท่านทั้งหลายปรารถนาจะให้เขาทำแก่ท่านอย่างไรท่านทั้งหลายจงกระทำอย่างนั้นแก่เขาเหมือนกัน”

แบบฝึกหัดบทที่ 12

1. จริยศาสตร์ที่สำคัญของศาสนาซินโต ได้แก่อะไรบ้าง อธิบาย
2. ศาสนาเต๋ามีจริยศาสตร์ที่สำคัญ อย่างไรบ้าง อธิบาย
3. จงอธิบายเปรียบเทียบหลักเมตตา-กรุณาของศาสนาเซนกับหลักพรหมวิหารธรรมของศาสนาพุทธ
4. มีผู้กล่าวว่า หลักจริยศาสตร์ของศาสนาเซน ย่นลงในหลักการเพียงข้อเดียว คือ อะไร อธิบาย
5. หลักจริยศาสตร์ที่สำคัญของศาสนาพราหมณ์ได้แก่อะไรบ้าง อธิบาย
6. จงกล่าวถึงหลักจริยศาสตร์ที่สำคัญของศาสนาอิสลามที่ท่านเห็นว่าสำคัญ (อย่างน้อย 4 ชูเราะห์)
7. จงกล่าวถึงจริยศาสตร์ที่สำคัญของคริสตศาสนาในคัมภีร์ใหม่ ให้เป็นที่เข้าใจ